

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi lannoiteverosta annetun lain kumoamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että lannoiteverosta annettu laki kumottaisiin.

Esitys liittyy Suomen mahdolliseen jäsenyyteen Euroopan unionissa.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mah-

dollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Lakia sovellettaisiin lannoitteisiin, jotka luovutetaan tullivalvonnasta tai viedään valmistuspaikalta 16 päivänä kesäkuuta 1994 tai sen jälkeen.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Lannoitteista on kannettu lannoiteveroa vuoden 1976 heinäkuun alusta. Nykyinen lannoitevero on liittynyt kiinteästi maataloustulolakiin, jonka nojalla määräytyy maatalouden osuus maataloustuotteiden vientikustannuksista sekä maatalouden tasapainottamismenoista. Lannoiteveron tuotolla on rahoitettu merkittävä osa edellä mainituista maatalouden osuuksista.

Lannoiteveron määrä on vaihdellut vuosittain maatalouden vientikustannusosuuden ja maataloustuotteilta kerättävien markkinointimaksujen kertymän perusteella.

Vuoden 1990 alusta lannoitteisiin sisältyvästä fosforista alettiin kantaa fosforilannoiteveroa fosforilannoiteverosta annetun lain (1120/89) nojalla. Veron tarkoituksena oli ohjata lannoitteiden valmistusta ja kulutusta ympäristöystävällisempään suuntaan sekä supistaa lannoitteiden kokonaiskäyttöä. Vuoden 1992 alusta lannoiteverolakia (881/79) muutettiin edelleen siten, että entistä enemmän lannoitevero määräytyi lannoitteen typpi- ja fosforisisällön perusteella. Tällöin liitettiin fosforilannoiteveroa koskevat säännökset lannoiteverolakiin samalla kun fosforilannoiteverolaki kumottiin.

Lannoiteveron tuotolla katetaan maatalous-

tuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain (1518/93) mukaista maatalouden osuutta vientikustannuksista, mitä ei oteta kustannuksena huomioon maataloustuotteiden hintoja päätettäessä.

Suomessa nykyisin perittävät lannoiteverot ovat keskimäärin noin 60 penniä/kilo eli noin kolmanneksen viljelijän maksamasta hinnasta. Lannoiteveroa on suoritettava typpikilolta 2,60 markkaa ja fosforikilolta 1,70 markkaa.

Lannoiteverona on vuonna 1994 arvioitu kertyvän valtiolle 470 miljoonaa markkaa.

2. Ehdotettu muutos

Jos Suomesta tulee Euroopan unionin (EU) jäsen, ei maatalous- ja elintarviketuotteiden viennistä aiheutuvia vientikustannuksia enää makseta Suomen valtion varoista, vaan EU maksaa sanotut vientituet ja hinnanerokorvaukset. Valtio ei siten tarvitse lannoiteveroja sanottujen vientikustannusten korvaamiseen, minkä vuoksi lannoiteverosta annettu laki ehdotetaan kumottavaksi. Toisaalta EU:ssa ei lannoitteiden hintaa myöskään rasita lannoitevero, minkä vuoksi kilpailusyistä veroa ei pitäisi täällä kantaa.

Lannoiteveron ympäristöpoliittiset tavoitteet

voidaan saavuttaa EU:n jäsenenä sillä, että viljan hinta alenee, mikä puolestaan alentaa lannoitteiden edullisinta käyttö määrää hehtaa-
ria kohti.

Valtioneuvoston ja maataloustuottajain keskusjärjestön välillä käytyjen maataloustuotteiden markkinajärjestelmästä annetun lain mukaisten neuvottelujen yhteydessä on 29 päivänä huhtikuuta 1994 sovittu hinnoitteluvuoden 1994/1995 osalta muun muassa, että lannoiteveron kantamisesta luovutaan lannoitusvuoden alussa, jolloin viljelijöiden lannoitehankinnat satokaudelle 1995 alkavat. Lannoiteveron poistaminen kesken lannoitusvuoden esimerkiksi 1 päivänä tammikuuta 1995, jolloin mahdollinen EU-jäsenyys alkaisi, johtaisi lannoitekysynnän täydelliseen pysähtymiseen. Jotta lannoitteiden kauppa ja tuotanto jatkuisivat keskeytyksettä, veron kantamisesta ehdotetaan luovuttavaksi jo 16 päivänä kesäkuuta 1994.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Esitys vaikuttaisi valtion lannoiteverotulojen (valtion talousarvion momentti 11.08.11) vähentymiseen loppuvuoden osalta noin 210 miljoonaa markkaa ja samalla myös maatalouden vientivastuusuuskertymän vähenemiseen. Vas-

taava osuus katetaan kuluvana vuonna kuitenkin jättämällä maksamatta maatalousyrittäjille tarkoitettua tulotukea (mom. 30.31.41) ja muilla maataloudelta perittävillä maksuilla, joten muutoksella ei näin ollen ole valtiontaloudellista vaikutusta. Jos lannoiteveroa ei poisteta ja Suomesta tulee vuoden 1995 alussa EU:n jäsen, verotulojen menetys olisi saman suuruista, koska lannoitteiden kauppaa ei todennäköisesti loppuvuonna 1994 juuri käytäisi.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on hyväksytty ja vahvistettu. Sitä sovellettaisiin lannoitteisiin, jotka luovutetaan tullivalvonnasta tai viedään valmistuspaikalta 16 päivänä kesäkuuta 1994 tai sen jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

lannoiteverosta annetun lain kumoamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Täten kumotaan lannoiteverosta 7 päivänä joulukuuta 1979 annettu laki (881/79) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1994.

Tätä lakia sovelletaan lannoitteisiin, jotka luovutetaan tullivalvonnasta tai viedään valmistuspaikalta 16 päivänä kesäkuuta 1994 tai sen jälkeen.

Helsingissä 27 päivänä toukokuuta 1994

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

